

**1 Decembrie 1918 University of Alba
Iulia**

**Centre for the research of the imaginary
SPECULUM
1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia**

**vă invită să luați parte la conferința
cu tema :**

**IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR
l'imaginaire et les adaptations du texte littéraire**

Loc de desfășurare: Virtual sau „Universitatea 1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Data: 19-21 iunie 2025

Din cele mai vechi timpuri, artiștii au transformat, reinterpretat și transpus povești populare și mituri într-o varietate de forme, genuri și medii. De la adaptarea aparent simplă a unui text într-un film, o piesă de teatru sau o nouă creație literară, până la apropierea mai subtilă a stilului sau a sensului, se poate spune că toate textele sunt, într-un fel, parte a unui ansamblu de texte și forme de artă deja consacrate. În epoca contemporană, adaptarea cinematografică a operelor literare reprezintă cea mai populară și recunoscută expresie a acestui proces.

Studiile despre adaptarea cinematografică au cunoscut o dezvoltare considerabilă la începutul secolului XXI, bazându-se pe contribuțiile unor cercetători din domeniu, precum Brian McFarlane (1996), Deborah Cartmell și Imelda Whelehan (1999), James Naremore (2000), Robert Stam (2000), Sarah Cardwell (2002) și Kamilla Elliott (2003). Acești specialiști au deschis noi perspective în analiza adaptărilor cinematografice, depășind discuțiile tradiționale axate pe fidelitatea față de textul original.

Motivația centrală a cineastului de a adapta un text literar derivă din impactul profund pe care acesta îl are asupra sa în calitate de cititor. Astfel că, cineastul este impulsionat să deblocheze sensurile latente ale operei, să răspundă chemărilor acesteia și să acopere golurile de ambiguitate lăsate intenționat deschise. În acest proces, plăcerea oferită de adaptarea cinematografică provine din capacitatea de a transpune vizual reprezentările mentale evocate prin lectură. Libertatea cineastului se manifestă prin modul unic prin care refractă opera literară și construiește un obiect imaginar rezultat al interacțiunii propriilor experiențe senzoriale, cognitive și culturale. Astfel,

noțiunea de fidelitate absolută devine o utopie, căci adaptarea nu urmărește să reflecte doar textul literar, ci mai degrabă propria interpretare a acestuia, influențată de sensibilitatea și tradiția artistică a cineastului. Totuși, acestui act de creație îi revine o dublă responsabilitate: să se raporteze la intențiile textului literar și să răspundă indicațiilor acestuia, dar și să producă un efect similar asupra publicului, ghidând receptarea spectatorului și anticipând reacțiile sale emoționale și cognitive în accesarea sensului.

Julie Sanders a contribuit semnificativ la direcția studiilor despre adaptarea textelor literare, prin monografia *Adaptation and Appropriation* (2005), în care a redefinit abordarea tradițională bazată pe fidelitate. Accentul său asupra intertextualității și caracterului palimpsestic al adaptărilor a oferit o nouă perspectivă asupra procesului creativ prin abordarea dinamică a transformării unui text sursă într-un alt mediu sau registru artistic.

Atât literatura, cât și filmul sunt astăzi analizate prin prisma unor discipline conexe, precum psihanaliza, antropologia, istoria, lingvistica și semiotica. În acest context interdisciplinar, procesul de adaptare a textelor literare poate fi analizat prin patru direcții fundamentale: romantismul, reflecționismul, materialismul și limbajul (Pasopati et al, 2024, pp. 393-395).

În primul rând, romantismul se bazează pe ideea că nicio formă artistică nu este fixă și de neschimbat, ci se află într-o continuă transformare. În artă, romantismul se manifestă prin descoperirea și exprimarea esenței existențiale, ceea ce explică de ce anumite forme artistice sunt adaptate și reinterpretate, indiferent de clasificarea lor estetică în bune sau rele (Osborne & Charles, 2015).

În al doilea rând, reflecționismul presupune un proces de gândire care include atât critica, cât și autocritica, utilizând adaptarea literaturii în film ca mijloc de transmitere a unor mesaje sociale. Nicio formă de artă nu există exclusiv pentru sine, ci, mai degrabă, pentru societate. Această tradiție include atât gândirea normativă, cât și gândirea critică. În condiții normale, adaptarea artistică are scopul de a transmite mesaje morale despre viața cotidiană. De exemplu, adaptările cinematografice și dramatice ale unor opere precum *Cenușăreasa* sau *Hamlet*, urmăresc să comunice idei despre iubire, nebulie, disperare sau opresiune. În condiții critice, mesajele artistice devin incitante, trezesc conștiința publicului sau chiar provoacă revolte față de anumite evenimente sociale (Wartenberg, 2015). Aceste adaptări nu doar că transmit mesaje sociale, ci și deconstruiesc structurile semantice consacrate, determinând publicul să asculte, să înțeleagă și să își reevalueze percepțiile asupra trecutului și prezentului.

Materialismul, ca direcție de gândire, este întemeiat pe principiile empirismului, punând accent pe importanța materiei și a realității perceptibile. Empirismul, adesea asociat cu realismul, subliniază conformitatea dintre concept și realitate, fiind vizibil prin contrastul dintre transformare și imaginație, pe de o parte, și adaptare și originalitate, pe de altă parte. În contextul empirismului, adaptarea presupune transpunerea ideilor conceptuale în forme perceptibile, iar în prezent acest proces variază de la textele tipărite la cele digitale și de la pelicula tradițională la proiecte cinematografice digitale (Wartenberg, 2015). Odată cu evoluția empirismului spre pragmatism, performanța artistică devine centrală, artiștii creând opere care sunt prezentate publicului prin intermediul noilor tehnologii și al mijloacelor de comunicare. De exemplu, Shakespeare a fost transpus în numeroase spectacole de operă, muzicienii și formațiile au inclus lucrări literare în coloanele sonore ale filmelor, iar picturile au fost influențate de condițiile textuale ale epocilor respective. În această eră pragmatică, adaptarea artistică devine nu doar un act performativ, ci și o formă de extindere conceptuală și perceptivă în rândul scriitorilor, regizorilor și spectatorilor (Snyder, 2011, p. 206).

În zilele noastre, materialismul se asociază mai degrabă cu aspectele cantitative decât cu cele calitative. Filmele realizate pe baza unor romane bestseller, producțiile SF menite să concretizeze imaginația colectivă și transformarea artiștilor în celebrități sunt exemple ale acestei tendințe. Profitul financiar și succesul de box-office sunt principalele criterii de evaluare a

materialului artistic, în detrimentul valorilor estetice. Acest fenomen reflectă o tendință de uniformizare a artei sub influența cererii și ofertei de pe piață (Snyder, 2011, p. 201).

În cele din urmă, o altă dimensiune fundamentală a adaptării artistice este legată de tradiția lingvistică, percepută ca mijloc de comunicare și expresie a ideilor culturale. Limbajul este o componentă esențială a oricărei forme de artă, fiind capabil să transforme concepte în imagini și alte forme de expresie artistică (Rahmoun, 2020). În procesul de adaptare, limbajul joacă un rol esențial în transpunerea unui text literar într-un produs cinematografic. Cu toate acestea, adaptările sacrifică uneori fidelitatea față de text în favoarea unui impact emoțional puternic, apelând la dramatizări exagerate pentru a capta atenția publicului (Oza, 2024).

Prin urmare, adaptarea textelor literare nu reprezintă doar o simplă transpunere a unei opere dintr-un mediu în altul, ci și un proces complex de reinterpretare, influențat de factori estetici, economici și culturali. Fie că este vorba de cinema mainstream sau de producții independente, fiecare adaptare își lasă amprenta asupra modului în care publicul percepe și înțelege arta.

Lucrările dumneavoastră se pot încadra în următoarele secțiuni:

Definiții și practici ale adaptării textului literar

Dimensiuni globale și locale ale adaptării textului literar

Politici culturale și expresii estetice în adaptarea textului literar

Impactul noilor tehnologii asupra concepțiilor despre creație și originalitate

Influența curenților teoretici asupra proceselor de adaptare

Adaptarea de-a lungul timpului a unor texte canonice, dar și a unor arhetipuri literare

Dinspre alte arte, la literatură

Referințe:

Botting, F. *Limits of horror: technology, bodies, gothic*. (Manchester University Press, 2011). Butler, D. *Fantasy cinema: impossible worlds on screen*. vol. Short cuts (Wallflower Press, 2009).

Cardwell, S. (2002). *Adaptation revisited: Television and the classic novel*. Manchester: Manchester University Press.

Cartmell, D., & Whelehan, I. (Eds.). (1999). *Adaptations: From text to screen, screen to text*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315006192>

Elliott, K. (2003). *Rethinking the novel/film debate*. Cambridge: Cambridge University Press.

European nightmares: horror cinema in Europe since 1945. (Wallflower Press, 2012).

Fowkes, K. A. *The fantasy film*. vol. New approaches to film genre (Wiley-Blackwell, 2010).

Ghilaș, A. (2016). Interferența artelor în abordarea discursului artistic: Aspecte teoretico-metodologice. În O. Moșin, I. Scheau, & D. Opriș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor: Summa Theologiae* (Vol. IX, pp. 136–139). București: Editura Eikon.

Grant, B. K. *Film genre reader III*. (University of Texas Press, 2003). King, G. *The spectacle of the real: from Hollywood to 'reality' TV and beyond*. (Intellect, 2005).

Ilieșiu, S. (2007). *Narativitatea imaginii de film*. București: Editura UNATC Press.

Ionaș, A. (2020). *Adaptarea cinematografică a operelor literare*. București: Editura Eikon.

McFarlane, B. (1997). *Novel to film: An introduction to the theory of adaptation*. Oxford: Clarendon Press.

Naremore, J. (2000). *Film adaptation*. Depth of Field: Bloomington.

Olărescu, D. (2017). *Hermeneutica filmului despre artă*. Chișinău: Editura Epigraf.

Osborne, P., & Charles, M. (2020). Walter Benjamin. In E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2020 ed.). Stanford University. Retrieved from <https://plato.stanford.edu/entries/benjamin/>

Oza, P. (2024). Adaptation theories in literature – Shakespeare into film and cinema. *Gradiva*, 10(3), 11-23.

Pasopati, R. U., Suyaji, F. I. M., Kirana, K. S., & Wijaya, K. (2024). Intricateness of adaptation of literature to film in today's crisscrossed world. *Journal Corner of Education, Linguistics, and Literature*, 3(4), 390-400. <https://doi.org/10.54012/jcell.v3i4.282>

Rahmoun, O. (2020). Film adaptation between the pride of literature and the prejudice of inferiority. *Arab World English Journal for Translation & Literary Studies*, 4(1), 222-236. <https://doi.org/10.24093/awejtls/vol4no1.18>

Sanders, J. (2016). *Adaptation and Appropriation* (2nd ed.). New York: Routledge.

Snyder, M. H. (2011). *Analyzing Literature- to-Film Adaptations: A Novelist's Exploration and Guide*. Continuum.

Stam, R. (2000). *Film theory: An introduction*. New Jersey: Wiley-Blackwell.

Wartenberg, T. (2015). Philosophy of film. In E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2015 Edition).

CERINȚE: Cei care doresc să prezinte o lucrare (prezentare care să nu depășească 25 minute) sunt invitați să trimită **formularul de înscriere**, prin e-mail, până la **01 aprilie 2025**. Veți fi înștiințați prin e-mail dacă rezumatul dumneavoastră a fost acceptat sau nu până la **15 aprilie 2025**. Lucrările vor fi redactate cu precădere în limba engleză dar și în limbile franceză, română, spaniolă etc. Comitetul științific va analiza lucrările în vederea publicării. Selecția lucrărilor va fi riguroasă, acestea trecând printr-un dublu *blind review* și prin sistemul antiplagiat. Lucrările selecționate vor fi publicate în revista, „Incursiuni în imaginar” din Alba Iulia, indexată BDI (Erih+, EBSCO, MLA, CEEOL, DOAJ, Index Copernicus).

Rezumatele vor fi expediate pe adresa: gabrielachiciudean@gmail.com

Taxa de participare – 100 lei va fi virată în contul:

RO45RNCB0003145211750001

A se specifica: Taxă participare Conferința Speculum

Comitetul de organizare :

Gabriela CHICIUDEAN, Andra URSA, Maria MUREȘAN, Lucian Vasile BÂGIU, Cristina Matilda VĂNOAGĂ, Cosmina CĂDAN (1 Decembrie 1918 University, Romania)

Comitetul științific:

Dr. Madeea AXINCIUC (Universitatea din București, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55071039200>

Dr. Corin BRAGA (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=26036104500>

Dr. Ionel BUȘE (Universitatea din Craiova, România)

<https://www.scopus.com/freelookup/form/author.uri?st1=Buse&st2=Ionel>

Dr. Doina BUTIURCĂ, (Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie George Emil Palade, Târgu-Mureș, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57200629727>

Dr. Ruxandra CESEREANU (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=24069779400>

Dr. Luminița CHIOREAN (Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie George Emil Palade, Târgu-Mureș, România)

Dr. Alba DIZ VILLANUEVA (Universitatea Complutense, Madrid, Spania)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211626179>

Dr. Barbara FRATICELLI (Universitatea Complutense, Madrid, Spania)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=26631533600>

Dr. Rodica GRIGORE (Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=36165027500>

Dr. Jarmila HORAKOVA (Universitatea Carolină din Praga, Cehia)

<https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?sort=count-f&src=al&sid=oca650ee4405915419e81be842eb6c84&sot=al&sdt=al&sl=45&s=AUTHLASTNAME%28Horakova%29+AND+AUTHFIRST%28Jarmila%29&st1=Horakova&st2=Jarmila&orcidId=&selectio nPageSearch=anl&reselectAuthor=false&activeFlag=true&showDocument=false&resultsPerPage=2 0&offset=1&jtp=false&rtPage=1&previousSelectionCount=0&tooManySelections=false&previousResu ltCount=0&authSubject=LFSC&authSubject=HLSC&authSubject=PHSC&authSubject=SOSC&exac tAuthorSearch=false&showFullList=false&authorPreferredName=&origin=searchauthorfreelookup &affiliationId=&txGid=163b6256c691a1ab170720d90f97cdc2>

Dr. Crina HERȚEG (Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57313230500>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55236964300>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=38261557400>

Dr. Marius MIHET (Universitatea Comenius din Bratislava, Slovacia)

<https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?sort=count-f&src=al&sid=bbcdb799baee28449b94ea84a5008051&sot=al&sdt=al&sl=41&s=AUTHLASTNAME%28mihe%2c8%29%29+AND+AUTHFIRST%28marius%29&sti=mihe%2c8%29&st2=marius&orcidId=&selectionPageSearch=anl&reselectAuthor=false&activeFlag=true&showDocument=false&resultsPerPage=20&offset=1&jtp=false¤tPage=1&previousSelectionCount=0&tooManySelections=false&previousResultCount=0&authSubject=LFSC&authSubject=HLSC&authSubject=PHSC&authSubject=SO SC&exactAuthorSearch=false&showFullList=false&authorPreferredName=&origin=searchauthorfirelookp&affiliationId=&txGid=02ef5eb88fb86923bf6d85d8f2264112>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57502195200>

<https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?sort=count-f&src=al&sid=8cf61705b3cf641ao32461d85ebf5114&sot=al&sdt=al&sl=49&s=AUTHLASTNAME%28NOEL+LAPOUJADE%29+AND+AUTHFIRST%28Maria%29&sti=NOEL+LAPOUJADE&st2=Maria&orcidId=&selectionPageSearch=anl&reselectAuthor=false&activeFlag=true&showDocument=false&resultsPerPage=20&offset=1&jtp=false¤tPage=1&previousSelectionCount=0&tooManySelections=false&previousResultCount=0&authSubject=LFSC&authSubject=HLSC&authSubject=PHSC&authSubject=SOSC&exactAuthorSearch=false&showFullList=false&authorPreferredName=&origin=searchauthorfreelookup&affiliationId=&txGid=298b4804799abfa956abd6fea39c51ae>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56175313000>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55583105800>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=43462287500>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212844317>

<https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?sort=count-f&src=al&sid=1aa6a5cd1691dcc17073761df61fc531&sot=al&sdt=al&sl=44&s=AUTHLASTNAME%28ta>

[nasescu%029+AND+AUTHFIRST%028chris%029&st1=tanasescu&st2=chris&orcidId=&selectionPageSearch=anl&reselectAuthor=false&activeFlag=true&showDocument=false&resultsPerPage=20&offset=1&jtp=false¤tPage=1&previousSelectionCount=0&tooManySelections=false&previousResultCount=0&authSubject=LFSC&authSubject=HLSC&authSubject=PHSC&authSubject=SOSC&exactAuthorSearch=false&showFullList=false&authorPreferredName=&origin=searchauthorfreelookup&affiliationId=&txGid=45c9d4e4a0cob9bcf869feb625d2ccb1](https://scopus.com/authid/detail.uri?authorId=36164884400&search=anl&reselectAuthor=false&activeFlag=true&showDocument=false&resultsPerPage=20&offset=1&jtp=false¤tPage=1&previousSelectionCount=0&tooManySelections=false&previousResultCount=0&authSubject=LFSC&authSubject=HLSC&authSubject=PHSC&authSubject=SOSC&exactAuthorSearch=false&showFullList=false&authorPreferredName=&origin=searchauthorfreelookup&affiliationId=&txGid=45c9d4e4a0cob9bcf869feb625d2ccb1)

Dr. Coralia TELEA (Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=36164884400>

Dr. Dragoş VARGA (Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, România)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=34769412700>

Dr. Philippe WALTER (Universitatea Stendhal, Grenoble III, Franța)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=36879721700>

Dr. Jean-Jacques WUNENBURGER (Universitatea Jean Moulin, Lyon 3, CRI2, Franța)

<https://orcid.org/0000-0002-9047-7835>